

ESPERANTOLEHTI

Esperanta Finnlando

Esperantobladet

Marraskuu ♦ Novembro

5/1997

Jukka Pietiläinen ja Heta Kesälä laskevat kukkia Joel Vilkin haudalle EAF:n syyspäivien aikana Somerolla.

Syyspäivät, s. 4-9

Kio estas europanto? p. 18

Arvikolo komencas, p. 23

Montpellier'n kongressiin, s. 15

Esperantolehti

Esperanta Finnlando ♦ Esperantobladet

ISSN: 0787-8206

Kielipoliittinen aikakauslehti. Suomen esperantoliitto ry:n äänenkannattaja.

Språkpolitisk tidskrift. Organ för Finlands Esperantoförbund.

Lingvopolitika periodaĵo. Organo de Esperanto-Asocio de Finnlando.

Perustettu/Grundad/Fondita 1918. Esperantolehti ekde/från 1989 lähtien.

Esperanta Finnlando 1918-23, 1948-53, 1959-1987.

Ilmestyy kuusi kertaa vuodessa. Utkommer sex gånger i året. Aperas sesfoje jare.

Toimitus/Redaktion/Redaktejo: *Aimo Rantanen*

PL 2, 40801 Vaajakoski. ☎ (014) 261 438 ✉ aorantan@jylk.jyu.fi

Taitto/Layout/Enpaĝigo: *Ilkka Santtila*

Tollinpolku 1 B 21, 00410 Helsinki. ☎ (09) 530 1804 ✉ ilkka.santtila@icl.fi

WWW-sivujen taitto/ Enpaĝigo de TTT-paĝoj: *Matti Lahtinen* (osoite alla/ adreso sube).

Tilaushinta/Prenumerationspris/Abonprezo: 80 mk/vuosi/år/jaro;

Jäsenille/ För medlemmar/ Por membroj: 60 mk; Baltio 60 mk, aliaj landoj 80 mk.

Tilaukset, osoitteenmuutokset/Abonoj, adressanĝoj:

Suomen Esperantoliitto, Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki. ☎ (09) 715 538

Prenumerationer, adressförändringar: EAF, Broholmsgatan 15 C 65, 00530 Helsingfors.

Postisiirtotili/Postgirokonto/Poŝtĝirkonto: 800017-230825.

Julkaisija/utgivare/eldonanto: Suomen Esperantoliitto – Esperanto-Asocio de Finnlando.

Painosmäärä/Eldonkvanto: 600

Esperanto-Asocio de Finnlando ♦ Suomen Esperantoliitto

Fondita/Perustettu/Grundad: 1907

Prezidanto/Puheenjohtaja: *Jukka Pietiläinen*

Nyyrikintie 4 H 47, 33540 Tampere. ☎ (03) 261 7871 ✉ tijupie@uta.fi

Vicprezidanto/Varapuheenjohtaja: *Jukka Laaksonen*

Uudenkylänkuja 2 B 11, 33530 Tampere. ☎ (03) 255 4724; työ/laboro: (03) 249 4313

Sekretario/Sihtööri: *Päivi Saarinen*

Ruorimiehenkatu 5 C 23, 02320 Espoo. ☎ (09) 813 3217

Aliaj estraranoj / Hallituksen muut jäsenet:

Anna-Liisa Ali-Simola, Friskinkatu 2 A 33, 20360 Turku. ☎ (02) 238 7767

Seija Kettunen, Keihäsmiehenkatu 3, 40630 Jyväskylä. ☎ (014) 254 609

Matti Lahtinen, Syrjälänkatu 6 B 61, 40700 Jyväskylä. ☎ (014) 615 054 ✉ matlah@sci.fi

Tuula Virolainen, Auringonkatu 8 E 48, 02210 Espoo. ☎ (09) 803 6149 ✉ tuula.virolainen@vtt.fi

Vicestraranoj/Varajäsenet:

Sylvia Hämäläinen, Teivaalantie 85, 33400 Tampere. ☎ (03) 346 3493

Heta Kesälä, Kalamiehenkuja 3 D 32, 04300 Tuusula. ☎ (09) 275 5528

Raita Pyhälä, Jykyrintie 3, 69440 Lestijärvi. ☎ (06) 863 7351 ✉ raita.pyhala@lesti.kpnet.fi

Rahastonhoitaja/Kasisto: *Antti Mikkola*, Ruorimiehenkatu 5 C 23, 02320 Espoo.

☎ (09) 813 3217 ✉ antti.mikkola@orion.fi Postisiirtotili/Poŝtĝirkonto: 800017-230825.

Toimisto/Officejo: Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki, avoinna tiistaisin klo 17-19.

☎ (09) 715 538 (puh.vastaaaja/aŭtomata respondilo). Malfermita: marde 17-19-a horo.

UEA:n pääedustaja / Ĉefdelegito de UEA: *Heta Kesälä* (osoite yllä/ adreso supre),

Postisiirtotili/Poŝtĝirkonto: 800029-19438647 (maksut UEA:lle/ pagoj por UEA).

Plivastigado de nia laborkampo

Universala Esperanto-Asocio ricevis kiel beno de la ĉielo en junio ĉi-jare operaciajn rilatojn kun Unesko. Aliaj rilatoj de NRO-oj (neregistraj organizaĵoj) kun Unesko povas esti formalaj (kun la subkategorioj asociaj kaj konsultaj rilatoj). Tiu ŝanĝo estas plibonigo al la antaŭa situacio de UEA kun Unesko, ĉar nun UEA povas partopreni en la komunaj projektoj de Unesko.

Tiaj komunaj projektoj estas ekzemple LINGUAPAX, jardeko de indiĝenaj popoloj, kaj aliaj. La influkampo de esperantistoj plivastiĝis ekde la junia rezolucio. Ne nur UEA kiel mondvasta organizo, sed ni ordinaraĵ klubanoj havas ekde la junio eblecon labori sur pli granda areno, ne nur ene de Eŭropo, sed

mondscale, kaj ne nur en rondfamiliaj projektoj, kiuj profitigas nur nin esperantistojn, sed en grandaj mondskalaj projektoj, el kiuj povas tiri profiton kaj ni kaj ne-esperantistoj.

La plibonigo de la pozicio de UEA kun Unesko kaŭzas, ke la renomo de Esperanto kiel ebla internacia lingvo trovas novajn interesontojn, kaj Esperanto estos instruata pli vaste ol antaŭe. En la Kampanjo 2000 oni volas trovi novajn simpatiantajn grupojn en ne-esperantista socio, finlandaj Unesko-aktivuloj estas nun unu el la plej gravaj de tiaj grupoj. Klubnivele oni kontaktu lokajn Unasociojn por labori kune.

Aimo Rantanen

El la plumo de leganto

Kiam la turkua viringrupo en -96 Ago-Tage informis pri la 100-jara E-teatro, la bildo pri la aranĝo estis prezentinda en ESPERANTO-revuo (1088) kiel "taŭga temo". En Finnlando la bildo meritis lokon sur la kovrilpaĝo de decembra numero de ESPERANTOLEHTI. Ĉio ŝajnis bone... ĝis kiam S-ro Bernard Golden komencis kritiki la agojn de aktivuloj pro tio, ke al li ne plaĉis la aspekto de la aranĝantoj. Niakaze lin incitis ankaŭ niaj teatrvestaĵoj, kiuj ne estis minijupoj. Liaj konkludoj baziĝis nur sur trosimpliga esplorado de la bildoj. Li ekz. ne demandis nin, kial ni ne aktoris (en la brua loko, kie nepre oni devus uzi mikrofonon; kie por ni planitan lokon privilegie kaptis

unu el modvendejoj por sia manekena prezentado). S-ro Golden raportis kiel ĉeestanto kvankam li sciis nenion pri faktoj. Ŝajnas, ke liaj aroga atako kaj malicaj opinioj ŝanĝis bonan aferon preskaŭ punendaĵo!

Pseŭdonima S-ano Z. per sia leĝera skribado iris al alia ekstremo, bedaŭrinde. La seriozan aferon, kia mi rigardas informadon pri Esperanto, oni devus trakti pli serioze kun propranoma subskribo, ne mokema samopinie daŭrigi Bernard Golden-an stilon kun ofenda ŝercado pri la membroj en la sama landa E-asocio. Laŭ Zamenhof: "Kritiki estas facile, fari malfacile".

Anna-Liisa Ali-Simola

Esperantistit tutustuvat Joel Vilkin elämäntyöhön

Syyspäiviä edeltävällä viikolla tiistaina 9.9. julkaistiin Somero-lehdessä artikkeli Joel Vilkin pojan, Juhani Vilkin (kuva) kokemuksista esperantomaailmassa ja esperanton hyödyllisyydestä turistin kannalta. Esperantolehti julkaisee artikkelin kokonaisuudessaan.

Tammelán Eerikkilä on varmaan lukijan mielessä vain urheiluopisto, mutta ensi viikonloppuna 13.–14. syyskuuta on Suomen Esperantoliitto varannut opiston pitääkseen syyspäivänsä siellä. Lähempää Someroa ei ilmeisesti löytynyt sopivaa paikkaa muutaman kymmenen osanottajan kokoontumiselle. Päivien pääaiheena on nimittäin tutustuminen rehtori Joel Vilkin elämäntyöhön ja -ympäristöön. Hänhän toimi vuosikymmeniä kansainvälisen esperantoliiton UEA:n pääedustajana Suomessa.

Voi siis tapahtua tuona viikonloppuna, että jossain kaupungilla kuuluu outoa kieltä. He eivät ole välttämättä ulkomalaisia, vaan esperanton harrastajia. Näitä kielen taitajia ei Somerolla ole enää kovinkaan monia, sillä ajasta, jolloin rehtori Vilkin toimesta esperantoa opetettiin jopa yhteiskoulussa (nykyisin yläaste) sekä kansalaisopistossa, on jo kulunut pitkä aika. Kieli on päässyt unohtumaan. Ei ole ehkä osattu tai voitu käyttää sitä tehokkaasti.

Itse opin esperantoa noin 50 vuotta sit-

ten, jolloin isäni antoi minulle joululahjaksi oppikirjan ja sanoi kielen olevan niin helpon, että voin sen oppia kolmessa viikossa eli nyt koulun viimeisellä joululomalla.

Luinkin kirjaa sitten ahkerasti 4-5 tuntia päivässä. Samaa aikaan minulla oli myös äidinkielestä ehdot suoritettavana. Ehkä vieras kieli auttoi siihen, koska niistä ehdoista selvisin.

Isäni esperantolehdistä hain sitten sopivia kirjeenvaihtotovereita ja aloin kansainvälisen kirjeenvaihdon. Siltä ajalta minulla on vielä jäljellä kolme ystävää, yksi Ruotsissa, toinen Tšekissä ja kolmas Kuubassa. Olen myöhemmin vierailut heidän kaikkien luona useammankin kerran ja he ovat myös vierailleet luonani täällä. Myöhemmin on tietysti tullut uusia tuttavuuksia ympäri maailman ainakin kahdestakymmenestä maasta.

Luotettavia ystäviä

Esperanto ei oikeastaan ole vain kieli, vaan se monesti muodostaa perheen, jonka jäsenet tuntevat toisensa turvalliseksi. Eräs esimerkki tästä on, kun ensimmäisen kerran saavuin Brasiliaan Paraguayasta.

Curitiban miljoonakaupungin linja-autostasemalta soitin UEA:n vuosikirjasta hakemalleni henkilölle. Tämä oli ilahtunut soitostani ja sanoi heti tulevansa tapaamaan minua. Hänen autollaan sitten ajelimme kaupungilla hetken ja hän py-

säytti erään liikkeen kohdalle ja menimme sisään liikkeeseen. Hän halusi koettaa jotakin vaatetta ja antoi minulle salkkunsa, jossa oli rahat ja muutakin arvokasta. Sanoin – Oletko hullu, kun annat nämä minulle, voisin livahtaa tieheni. Hän sanoi: – Olet esperantisti, se riittää.

Toinen mieleenpainuva tapaus sattui Kolumbiassa. Olin saanut Galin kaupungissa eräältä esperantistilta nimen ja osoitteen eräässä pienessä maan etelärajalla sijaitsevassa kaupungissa. Mies oli tuntematon, mutta hän oli opiskellut esperantoa.

Kun saavuin kaupunkiin ja etsin osoitteen, vanhahko mies torkkui ovella. Kysyin espanjaksi saamaani nimeä ja vanha mies viittasi sisään pieneen sekatavarakauppaan. Kun astuin sisään, tervehdin esperantoksi. Mies pani kädet kasvoilleen, vastasi esperantoksi ja tuli kädet ojossa halaamaan minua. Hän ei ollut ikinä kuullut kenenkään puhuvan sitä kieltä ja selitti minulle myöhemmin, että ensin oli luullut minua ylösnousseksi Jeesukseksi, koska puhuin outoa kieltä ja hän sitä ymmärsi. Tapaus oli hänelle niin suurenmoinen.

Esperantosta apua työnhaussa

Minäkin ensin vastustelin, kun isäni kehoitti oppimaan kieltä. Eihän sitä missään puhuta, arvelin ja niin ajattelivat monet muutkin. Tosiasiassa olen tavannut vain kaksi kertaa sattumalta esperantistin, tuntien hänet viisisakaraisesta tähdestä.

Kieli vaatiikin lisäksi hiukan yhteydenottoja kirjeitse tai puhelimitse. Silloin kieli on erittäin käyttökelpoinen. Sitä voi oppia käyttämällä ja puhumalla yhtä hyvin kuin kuka toinen tahansa. Näin ei voi

koskaan jonkun lapsuudesta puhumaa kansallista kieltä ja siksi aina tuntee itsensä olevan alakynnessä.

Tietenkään ei esperantolla voi ilmaista itseään kuten omalla kielellään murteiden, sanontatapojen ja vaikka kiroilun hienouksilla. Tavalliseen keskusteluun jopa ammattiasioista esperanto on mainio. Nykyisin voin sitä puhua melkein kuin suomea, kun taas muita kieliä, joita jo koulussa luin seitsemän vuotta, ja vietin useita vuosia esimerkiksi englantia tai ruotsia puhuvassa maassa, kielitaitoni on yhä vajavainen.

Esperanto on auttanut myös työpaikan haussa ulkomailla. Esimerkiksi Ruotsissa sain työpaikan kaupungin puutarhasa lähellä Malmöä jo vuosia sitten, koska ylipuutarhuri oli myös esperantisti. Samoin Etelä-Afrikassa olin kolme kuukautta työssä noin kymmenen vuotta sitten vielä apartheidin aikana, kun kuulin, että siellä haluttiin näyttää ulkomaalaisille valkoisille, kuinka hyvin heidän systeeminsä toimii. Toimivuudesta oltiin kyllä eri mieltä, kuten myöhemmät ajat osoittivat.

Tämä on vain yksi esimerkki, miten esperantoa voi käyttää tällainen maailmanmatkaaja ja seikkailija. Olen kyllä todennut, että sitä käyttävät myös vakaisissa ammateissa ja tieteessäkin toimivat ihmiset. Erittäin hyvä se olisi myös EU:n käyttöön, sillä siellä kuluu monikielisten tulkkien käyttöön paljon rahaa ja aikaa ja silti tulee joskus pahojakin erehdyksiä. Mutta se taitaa jäädä toiveajatteluksi. Niin vahvasti ainakin jokainen iso maa pitää kiinni omasta kielestään.

Juhani Vilkki

Aŭtunaj tagoj de EAF

Aŭtunaj tagoj de EAF estis aranĝitaj 13.–14.9.1997 en la regiono de Somero. Ĉirkaŭ 50 finnlandaj esperantistoj partoprenis la aranĝon.

Sabate ni partoprenintoj konatiĝis aŭtobuse kun vidindaĵoj sur la fama vojo el Häme al Turku kaj en Somero kaj Tamela komunumoj. Nin gvidis Teemu Lindgren el Hiidenmatkat kaj kune kun li ni vizitis i.a. la Hiidenlinna-kastelon, kiu estas hejmo kaj vivlaboro de Heikki Koivuniemi. En la programo estis ankaŭ konatiĝo kun la vivo de Joel Vilkki kaj kun lia eksperimento de esperantoinstruo en loka lernejo. Ni vizitis la korton de Vilkki-domo kaj portis florojn sur lian tombon en la loka tombejo.

En la vespera festo la gefiloj Juhani kaj Soile rakontis al ni memorojn pri ilia fama patro Joel Vilkki. Ankaŭ la iamaj gelearnantoj – inter ili Arja Lyly de la Turku-a societo – rakontis pri Vilkki kiel instruisto. La etoso dum la vespero estis varma kaj hejmeca.

Dimanĉo komencis sporte. Unue ni promenis 2 km-ojn laŭ la sporta vojo en la apuda arbaro kaj iam kaj tiam ni haltis por uzi diversajn gimnastikajn ilojn survoje. Poste sekvis la 1-aj Olimpikaj ludoj de EAF. Ok trimembraj teamoj konkuris en tri specoj de sporto: lancojetado (kun alumetoj), ringumado kun hularingego kaj piedpilkobatado kontraŭ muron. Treege samnivelaj estis la teamoj,

La eksa hejmo de Joel Vilkki.

la tri unuaj teamoj ricevis punktojn 123, 122 kaj 120. La grupo "Sennoma", kiu konsistis el Anja Karkiainen el Ylöjärvi kaj Marjatta Niemi kaj Eila Dahlman el Hämeenlinna gajnis la konkurson kaj ricevis premie T-ĉemizojn de EAF.

Posttagmeze la partoprenintoj diskutis pri movadaj aferoj. Diversaj laborgrupoj konkludis la aferojn kaj donis al la EAF-estraro bonajn ideojn daŭrigi la laboron.

Post la kafo kaj fermo la partoprenintoj de la Aŭtunaj tagoj vojaĝis hejmen kaj esperas vidi unu la alian venontfoje en Kuopio, kie la Vintraj Tagoj kun jarkunveno okazos.

Tiina Oittinen

*La filino de Joel Vilkki,
Soile Raulo.*

Ritva Sabelli ludas "murpiedpilkon".

Esperanton opetus Someron yhteiskoulussa

Someron yhteiskoulu on ainoa koulu Suomessa, jossa esperantoa on opetettu pakollisena oppiaineena. Kun opetuksesta on kulunut jo huomattava aika, on syytä palauttaa myös nykyisille lukijoille mieleen mitä tuolloin tapahtui.

Joel Vilkki valittiin kaksi vuotta aiemmin perustetun Someron yhteiskoulun rehtoriksi vuonna 1929. Ryhtyttyään käyttökelpoisinta kansainvälistä kieltä etsittyään v. 1935 esperanton kannattajaksi hän halusi ottaa sen myös koulunsa opetusohjelmaan. Koska Suomessa vallitsi tuolloin avoimen oikeistolainen kansallinen suuntaus, niin tähän ei kuitenkaan ollut mahdollisuuksia. Lisäksi hän erosi rehtorinvirasta koulussa sattuneen ikävän selkkauksen vuoksi v. 1936. Vilkki palasi rehtorinvirkaan v. 1941, mutta sota teki opetusuudistukset edelleen mahdottomiksi.

Sodan jälkeen ilmapiiri maassa muuttui kansainvälisyyttä suosivaan suuntaan ja niinpä hän teki koulun johtokunnan kanssa neuvoteltuaan esperanton opetuksesta heti aloitteen. Samana vuonna 1945 hän perusti kouluun esperantokerhon, jonka nimenä oli "La Unua klaso". Esperanton opiskeluun oli myös kiinnostusta. Seuraavana vuonna kouluhallitus suostui esperanton ottamiseen vapaaehtoiseksi aineeksi 1. luokalle Somerolla.

Vilkki ei ollut tähän tyytyväinen, vaan ehdotti edelleen pakollista esperanton

opetusta. Monien yhteydenottojen jälkeen se hyväksyttiin v. 1948 3. luokalle, jollaisena opetus sitten pysyi kymmenen vuotta. Vilkki opetti esperantoa ensin itse, mutta myöhemmin myös Anna-Liisa Parko tuli mukaan opettajaksi. Vilkki innosti oppilaitaan kirjeenvaihtoon ja otti heitä mukaan matkoille ulkomaisiin esperanto-tapahtumiin.

Vilkin mielessä oli edelleen saada aikaan opetuskokeilu, jolla voitaisiin todistaa oikeaksi esperanton apu muiden kielten opiskelussa. Kouluhallitus oli vuosia penseä tällaiselle aloitteelle. Vilkki ei kuitenkaan antanut periksi vaan kävi sitkeää taistelua oikeaksi kokemansa asian hyväksi. Vihdoin vuonna 1958 voitiin aloittaa kokeilu, joka sitten kesti viisi lukuvuotta.

Kokeilun alussa 1C-luokka aloitti kieliopinnot esperantolla ja jatkoi seuraavana vuonna saksalla ja englannilla. Vertailuluokka B aloitti saksalla ja vuosi sen jälkeen englannilla. Molemmat aloittivat ruotsin 3. luokalta. Esperantoa opetettiin 1. luokalla 6, ja 2. sekä 3. luokalla 1 viikkotunti. Lisäksi 2. luokasta lähtien opetettiin C-luokalle maantiede esperantoksi. Opettajina toimivat Vilkin ja Parkon lisäksi englantilainen Evelyn Wheatley 1959-60 ja unkarilainen István Morócz 1960-61.

Kouluneuvos Olli Sampola suoritti Somerolla kaksi tarkastusta, maaliskuus-

sa 1961 ja huhtikuussa 1963. Jälkimmäisellä kerralla hänellä oli apunaan esperanton asiantuntijana Vilho Setälä, jonka lisäksi myös ylitarkastaja Vesa Lyytikäinen seurasi esperanton opetusta. Ensimmäisellä kerralla Sampola oli lyhyen raporttinsa mukaan varsin tyytyväinen esperantoa opiskelevien aktiivisuuteen ja tunnusti, että “näyttää siltä, että esperanton oppiminen vaikuttaa edullisesti muiden kielten oppimismahdollisuuksiin.” Hän ei kuitenkaan ollut vakuuttunut maantieteen opetuksesta esperantoksi.

Toinen tarkastus oli laajempi. Raporttissaan Sampola totesi mm.: “Kielten opetuksen aloittaminen esperantolla ei tähänastisen kokeilun tulosten valossa ole ainakaan heikentänyt mahdollisuuksia muiden kielten oppimisen. Niinpä 5B ja 5C-luokkien saksan taitoa verratessa sain 5C-luokasta edullisemman kuvan. Se oli ennättänyt kurssissa 5B-luokan tasalle, osoitti tunnilla parempaa aktiivisuutta ja oli kirjallisilta suorituksiltaan pystyvämpi.” Edelleenkin Sampola ei ollut vakuuttunut siitä, että maantieteen opetus esperantoksi olisi ollut yhtä tehokasta kuin sen opettaminen suomeksi. Loppupäätelmänään Sampola mainitsee: “Alkaja-asteen opiskelua seurattuani pidän kuitenkin mahdollisena, että esperanton opiskelussa tapahtuva suhteellisen nopea edistyminen antaa nuorelle opiskelijalle yrittämishalua ja itseluottamusta sekä edistää siten myönteisen asenteen syntymistä kielten opiskelua kohtaan yleensäkin.”

Kokeilu loppui vuoden 1963 keväällä kun 1958 aloittaneet oppilaat läpäisivät keskikoulun. Kun Joel Vilkki oli sairauden vuoksi joutunut jäämään eläkkeelle

jo vuonna 1961, ei koulussa ollut enää henkilöä, joka olisi pystynyt takaamaan esperanton opetuksen jatkumisen. Esperanto menetti pakollisen kielen asemansa jo v. 1964 uusitussa opetussuunnitelmassa ja jäi pian pois myös vapaaehtoisena aineena.

Vilkille tarkastajalausunnot ja opetuksen loppuminen olivat pettymys. Lausunnoissahan ei annettu mitään suositusta sen peremmin kokeilun jatkamiseen Somerolla kuin uusimiseen muussakaan koulussa. Näin hänen tavoitteensa osoittaa esperanton propedeuttinen merkitys ja saada tälle virallinen tunnustus jäi näennäisesti saavuttamatta. On kuitenkin otettava huomioon, että opetuskokeilu oli erittäin hyvin suunniteltu ja toteutettu ja sillä on edelleen suuri arvo koko maailman esperantokokeilujen joukossa. Esperanton opetuksen tuloksena Someron yhteiskoulusta lähti joka tapauksessa satoja sitä opiskelleita oppilaita, joista osa on jatkanut hyvinkin aktiivisesti esperantoliikkeessä ja joista suurin osa todennäköisesti edelleenkin yli 30 vuoden jälkeen osaisi auttavasti esperantoa mikäli joutuisi sitä käyttämään. Lisäksi esperanto on Somerolla edelleen yleisemmin tunnettu kuin missään muussa Suomen kaupungissa. Näin Joel Vilkin työ ei missään tapauksessa ole mennyt hukkaan.

Jukka Laaksonen

Lähteet:

Someron yhteiskoulu 1927-1967 historiikki.

Kouluhallituksen tarkastusraportit 28.-29.3.1961 ja 8.-9.4.1963.

Ĝuo por la mano

*Jack Vance,
Trigamba Joĉjo.
Prezento de la Ŝava skribsistemo.
Kalamazoo (Michigan) 1997.*

*La libro aĉetebblas ĉe:
Ŝavaj Amikoj
224 Rose Place, Kalamazoo MI
US-490001-2617 USA*

Sir George Bernard Shaw (1856-1950), brita Nobel-dramisto, volis fari reformon en la angla ortografio. Tio malsukcesis, sed libro, en kiu tiu ortografia reformo estis prezentita, eldoniĝis. John Wesley Starling el Michigan esperantigis la alfabeton de Shaw kaj publikigis tutan libron kiel enkondukon de tiu skribsistemo, kiun li nomas la Ŝava skribsistemo. Sur la 71 paĝoj de la libro oni enkondukas la leganton en la sekretojn de la Ŝava skribo. Komence travideblas la vortoj, ĉar la aŭtoro konservis la latinajn konsonantliterojn en la teksto. Dum legado de la libro kaj per propra ekzercado per la 28 Ŝavaj literoj oni povas akiri la plenan posedon de tiu skribsistemo. Tiel prezentite la Ŝava alfabeto ne estas deviga pano.

Ŝava-skribo ne estas stenografia sistemo, kvankam oni eblas mallongigi en ĝi ekzemple gramatikajn finaĵojn. Nuntempe stenografio perdis paŝo post paŝo sian pozicion kiel grava afero en la registrado de la parolfluo. Teknika evoluo flankenmetis stenografion. Kiel faka asocio stenografista en la UEA ekzistas nuntempe nur la Tutmonda Parolspuro-Asocio kun ĝiaj 90 membroj. Parolspuro estas kreitaĵo de Felix von Kunovski, kunaŭtoro de la germana "National-stenographie".

Antaŭ la komputila erao ekzistis amaso da konkursantaj kaj naciaj kaj internaciaj steno-

grafiaj sistemoj. Kunovski faris stenografian sistemon por lia patrino lingvo kaj ankaŭ por aliaj. La finna nacia stenografisistemo estas el la plumo de L. Neovius-Nevanlinna. La naciaj sistemoj, kiuj gajnis oficialan statuson, estis instruitaj ekzemple al sekretarioj. La povoscio de stenografio estis grava afero por sekretario en la erao de tajpitaj papermanuskriptoj. Oni faris unue stenografian version kaj poste netskribis ĝin. Hodiaŭ oni ne povas imagi kiom multe da laboro postulis antaŭe la skribado de ununura oficiala letero kaj ties kopiado.

En la Finna parlamento oni uzis antaŭ komputilaj sistemoj pli multe la stenografion. Nuntempe oni uzas komputilbazan digitalan teknikon. La paroloj estas dekoditaj el sondisketoj. La sonregistradsistemo estas sekurigita multmaniere kontraŭ funkciaj disturboj. Kiel registrilo de paroloj la stenografio ne rolas iun signifon. Sed kiel registrilo de aliaj tipoj de paroloj, ekzemple interrompaj komentoj (välihuudot) kaj la prezentadoj de la prezidanto, kiujn la sekretarioj devas enregistri en la protokolon, la stenografio estas bona ilo. El la nunaj 7 protokolsekretarioj en la Finna parlamento kvar povas stenografii.

Ankoraŭ en sepdekaj jaroj oni instruis stenografion ankaŭ en civitanaj institutoj en Finnlando. La stenografio malaperis el la programo de civitanaj institutoj samtempe kun la lingvoinstruado de Esperanto, sed ambaŭ aferon hobbias ankaŭ nun fervora adeptaro, malgraŭ tio ke socio ilin ne subtenas ebligante instruon de ili. Sed stenografio ne mortis tute. Aperas plu laŭmodaj enkondukoj al novaj stenografiaj sistemoj internaciaj, unu el tiaj estas ekzemple la Sonosteno, verkita de Joseph Gamble.

Legu libron!

Amikino sendis al mi malgrandan libron, kiu nomiĝas *Kaj tiam floris la ĉerizarboj...* La kovrilo estas modesta sed agrabla, kun simplaj floretoj. Tuj mi komencis legi la unuan rakonton, kaj poste mi haltis por pensi. Mi sentis min feliĉa, ĉar la rakonto plaĉis al mi. Kiam oni estas feliĉa, oni povas plori aŭ ridi aŭ simple senti sin pli riĉa kaj pura. Ĉar mi ŝatis la rakontojn, mi legis almenaŭ unu en ĉiu vespero antaŭ ol dormi.

La libro rakontas pri ne gravaj homoj, kiuj tamen ĉiuj meritas sian rakonton: avino, lavistino, drinkemulo, ŝtelisto, gedzoj, infanoj, fabelaj kreitaĵoj. (Ankaŭ Veikko Lavi opiniis, ke ĉiu homo estas pri-kant-inda!) Ĝi rakontas pri situacioj, kiujn ni ĉiuj renkontas en la vivo. Ĝi rakontas pri gajaj kaj malgajaj aferoj, kiuj igas nin pensi pri nia vagado sur ĉi tiu planedo. Kun amo kaj komprenemo la verkistino observas la homojn ĉirkaŭ si.

Kiam mi legis, mi forgesis miajn proprajn zorgojn kaj malfacilaĵojn kaj plen-

kore partoprenis en la vivo de la herooj de la libro. Mi ion lernis pri la mondo ĝenerale kaj mi sentis la malnovan etoson de pasintaj jaroj.

La verkistino estas Aira Kankkunen, finnino kiu loĝas en Svedio. Jam en 1992 ŝi gajnis la premion Nova Talento en la Belartaj Konkursoj de UEA. Ĝis nun ŝi publikigis ĉefe poemojn kaj fakajn librojn pri infanaŭdilogio. Ŝia libro por la gepatroj de aŭdohandikapitoj troviĝas en dek lingvoj. El Esperanto oni tradukis ĝin en la islandan! Kelkajn el ŝiaj poemoj oni povas aŭdi sur kasedo farita en Pollando. La nova libro ne apartenas al la sama kategorio, ĉar ĝi estas en simpla, agrabla prozo kaj la temoj de la rakontoj estas kompreneblaj al ĉiuj.

Saliko

*Aira Kankkunen: Kaj tiam floris la ĉerizarboj..., 127 paĝoj, Göteborg 1997
ISBN: 91-972463-8-7*

La aŭtoro de la Ŝava skribsistemo esperas, ke oni ne rigardu lian sistemon kiel stenografion. Kial do lerni Ŝava-skribon? Se oni volas rapidigi sian skribon, tiam oni turnu al iu libro stenografia. Por ordinara uzo: sekretigi siajn notetojn de aliaj familimembroj, por nur ĝui rondstrekadon per la mano, al tio la Ŝava konvenas. La Ŝava skribo ne estas por grandaj popolamasoj. En ĝi estas ia tipo de eteco, ia tipo de ordinareco.

Aimo Rantanen

Fontoj:

Leo Kaila, Pikakirjoituksen alkeis- ja harjoituskirja. Porvoo 1976.

Kaila – Rätty, Opi lyhentämään. Pikakirjoituksen lyhennysoppi ja harjoituskirja. Porvoo 1977.

Kielimessut Jyväskylässä

Jyväskylän työväenopistossa ja kaupunginkirjastolla (Vapaudenk. 39-41) järjestettiin kielimessut 25.10. lauantaina kello 10-16. Messuilla esiteltiin ja opetettiin n. 30 eri kieltä. Lisäksi oli viihteellistä ohjelmaa, kieli- ja kulttuuriaiheinen näyttely, ystävyysseurat esittelivät toimintaansa ja tarjoiltiin etnisiä ruokia. Kirjaston kielistudiossa oli nauhoja vapaata tutustumista varten.

Kielimessujen tarkoitus oli lisätä kiinnostusta kieliin, niiden opiskeluun ja opettamiseen – muidenkin kuin kouluissa opettavien “tärkeiden” kielten. Kielten opiskelun hauskuus tuli esille. Mukana oli harvinaisia kieliä, joita ei yleensä ole tilaisuus opiskella. Kielimessut olivat avoinna kaikille, vapaa yleisötilaisuus ilman pääsymaksuja. Esittelyjen kieli oli suomi.

Tarkoituksena oli myös lisätä vieraiden kulttuurien tuntemusta ja olla kohtauspaikka ihmisille, jotka tulevat eri kulttuureista. Samalla tulivat esille ne monet kielet, joita Jyväskylässä puhutaan.

Yleisön toivottiin saavan myönteisiä elämyksiä vieraista kielistä ja niiden oppimisesta. Messuilla tuli esille uusia, erilaisia tapoja opettaa ja esitellä kieliä. Tarkoitus oli tukea kielten moninaisuutta näyttämällä sen arvo ja lisätä mm. koululaisten ja opiskelijoiden kiinnostusta kielten opiskeluun.

Tapahtuma oli paikallinen ja järjestäjät olivat kaikki vapaaehtoisia lähinnä kaupungin ystävyysseuroista. Yhdistykset myös tukivat tapahtumaa taloudellisesti ja järjestivät näyttelyn ja oheisohjelmaa.

Messuilla olivat mukana seuraavat kielet: albania, arabia, bulgaria, englantia, espanja, esperanto, heprea, indonesia, japani, kiina, kreikka, kurdi, latina, muinaiskreikka, persia, pohjoismaiset kielet, portugali, puola, retoromaani, romani, saksa, slovakki, suomi, sveitsin saksa, turkki, unkari, venäjä, viittomakieli. Jyväskylän yliopiston tutkija kertoi minkälaisia kieliä maailmassa on ja jo kymmeniä kieliä oppinut henkilö kertoi harrastuksestaan.

Kieliä esiteltiin rinnakkain 10 luokassa, oppitunti oli 40 minuutin pituinen jonka jälkeen oli 20 minuutin tauko. Jokaista kieltä esiteltiin 1-2 kertaa. Esperantoa esitteli prof. Jouko Lindstedt. Kielimessut oli kutsuttu koolle Jyväskylän esperantokerhon puheenjohtajan Matti Lah-tisen toimesta. Hän oli myös kielimessujen yleiskoordinaattori.

Rauhalahden naistentanssit sertifioitu

Suomen esperantoliiton seuraavien talvipäivien pitopaikka, kuopiolainen hotelli-kylpylä Rauhalahden ja erityisesti sen naistentanssit, on esimerkki siitä, mitä kaikkea kuuluu palvelujen laatujärjestelmään. Ensimmäisenä suomalaisena alan yrityksenä ISO 9002 -sertifikaatin saanut Rauhalahden on suosittu tanssipaiikka, jossa parhaina iltoina on jopa 900 vierasta tanssimassa. Rauhalahden leikkimielisiin palveluihin kuuluvat esimerkiksi naisten-tanssi- ja savusaunasimulaattori sekä linnunlaulukaraoke. Lähde: Tanhuviesti 4/96.

KATUn konferenssi

Kansalaisten turvallisuusneuvosto (KATU), joka on suomalaisia kansalaisjärjestöjä yhdistävä avoin verkosto, järjestää yhdessä ulkoministeriön ja International Alert -järjestön kanssa Afrikan konflikteja ja konfliktien ehkäisyä käsittelevän kansainvälisen konferenssin Helsingin Holiday Inn Helsinki Congress Center-issä (Messuhallin vieressä Itä-Pasilassa) 1.–2.12.1997.

Konferenssin paneelikeskusteluissa ja työryhmissä keskitytään mm. seuraaviin teemoihin: kehitys ja konfliktit, demokration ja kansalaisyhteiskunnan rooli konfliktien ehkäisyssä, pakolais- ja väestökysymykset konflikteissa, vähemmistö-kysymykset mukaan lukien nuoriso- ja naiskysymykset konflikteissa, Afrikan konfliktien etninen, kulttuurinen ja uskonnollinen konteksti sekä Afrikan konfliktit alueittain (Eteläinen Afrikka, Afrikan sarvi, Länsi-Afrikka jne.). Lisätietoja antavat KATUn pääsihteeri Anne Palm puh. (09) 6220 1223, sähköposti <katu.palm@ykliitto.fi> sekä tiedotussihteeri Maija Airas, puh. (09) 135 1747, sähköposti <m_airas@hotmail.com>.

14-a printempa semajno internacia (PSI)

La paska renkontiĝo por la tuta familio okazos 6-13 aprilo en Bonn. Informoj kaj aliĝoj: Wolfgang Bohr, Johannes-Kirschweng-Str. 11, D-53474, Bad neuenahr-Ahrweiler, Germanio.

Retpoŝto: <psi@esperanto.de>

Interreto: <www.esperanto.de/psi>

Internacia festivalo en Trier

De la 27-a decembro 97 ĝis la 3-a januaro 98 okazos la Internacia Festivalo por personoj 25 ĝis 55 -jaraĝaj kaj familioj en Trier. Informojn pri la vintra festivalo ofertas S-ro Hans-Dieter Platz, Postfach 1148, DE-94303 Niedenstein, Germanio.

Nova Pasporta Servo sub laboro

La limdato por aliĝoj al Pasporta Servo jam pasis, la nova listo aperos januare 1998, eble eĉ pli frue. Oni faros ĉion eblon inkludi kiom eble multe da lastminutaj aliĝiloj. Do rapide resendu vian aliĝilon, prefere per fakso aŭ per retpoŝto.

Pasporta Servo de TEJO

Nieuwe Binnenweg 176

NL-3015 BJ Rotterdam

telefono +31 10 4361044

fakso 4361751

rete <lide@worldaccess.nl>

Nome de la Kompila Teamo,

Derk Ederveen

Ankaŭ ne-esperantistoj povas kabei

En la ĵargono de la usona sciencfikcia entuziasmularo (fandom) troviĝas preskaŭ samsignifa malnova termino kiel ekvivalenton al *kabei* en Esperanto, nome, ”to *gafiate*”, t.e. forlasi la vicojn de la sciencfikcia entuziasmularo (GA-FIA = Getting Away From It All). Sed mi ne konas similan terminon en la ordinara ĉiutaga angla lingvo.

Alan Gould

Gratulon al Eventoj

Ĉi-aŭtune oni celebris la unuan datrevenon de la servo "Interredaktore" de Eventoj. La servo "Interredaktore" estas la ununura novaĵagentejo en Esperantio. Esperantolehti ricevas ĉiutage 3 ĝis 4 "Interredaktore"-mesaĝojn, novaĵojn, kaj priesperantajn kaj priesperantistajn. Antaŭe tiutipa servo ne ekzistis. Kaj la servo vere respondis al bezono. Esperantolehti gratulas la ĉefredaktoron de Eventoj pro la datreveno de la servo "Interredaktore".

Aimo Rantanen

Eldonejo fondota

Sabira Ståhlberg, longtempa finna esperantisto, kiu ĵus doktoriĝis, volas establi malgrandan eldonejon *Bambu* en Varna, Bulgario. Ŝi deziras publikigi tradukon de ĉina esperantisto pri ĉinlingva romaneto *Bing-e* de aŭtorino Jiong Yao. La verko atendas publikigon de 4 jaroj. Nun *Bambu* bezonus 500 US dolarojn por printi tiun romaneton en 250 ekzempleroj. Subtenoj kaj antaŭmendoj bonvenas. Kontakto Salikon (Raita Pyhälä, adreso sur paĝo 2).

Sabira premiita

Sabira Ståhlberg gajnis dividitan premion en la 1-a Literatura Konkurso "Francisco Máñez", arangita de la Ateneo Cultural "La Alianza", de Cheste (Hispanio).

La premio (250 000 hispanaj pesetoj) estis disdividita inter tri gajnintoj:

1.– **Antonio Marco Botella** (Hispanio). Verko: "Kronikoj pri Cheste Esper-

antista". 100 000 hispanaj pesetoj (ĉirkaŭ 666 US dolaroj).

2.– **Kurisu Kei** (Japanio). Verko: "Tom longa rakonto pri leteroj". 75 000 hispanaj pesetoj (ĉirkaŭ 500 US dolaroj).

3.– **Sabira Ståhlberg** (Bulgario). Verko: "Konkoj en mia poŝto". 75 000 hispanaj pesetoj (ĉirkaŭ 500 US dolaroj).

(Interredaktore)

Ĉu vi bezonas poemojn?

Dum la 34 jaroj kiel esperantisto, naskiĝis centoj da esperantlingvaj poemoj. Iuj el ili estas publikigitaj en Finnlando, en Danlando, en Ĉeĥio kaj en multaj aliaj landoj en esperantlingva gazetaro. Mi ofertas senpage kopiojn de tiuj poemoj por societaj buletinoj kaj kunvenoj en la tuta mondo. **Pentti Törmälä**, Agneksenkuja 3 A 1, FIN-06650 Hamari, Finnlando.

Korespondi deziras

30-jara fraŭlino el Rusio. Interesiĝas pri lernado de fremdaj lingvoj, ŝatas lingvistikon, klasikan muzikon, arton. Tre ŝatas vojaĝojn kaj deziras konatiĝi kun eŭropanoj por eventuala reciproka vizito. Krom Esperanto posedas anglan kaj italan lingvojn, komprenas germanan.

Atendas respondon per Interreto, sed preferas korespondi per ordinara poŝto.

Hejma adreso: **Tatjana Pavlova**, str. Chajkovskogo 25/1-24, RU-354065 Sochi, Rusio.

Retadreso: <bespalov@sochi.ru>

En temlinio: 'por Tatjana'.

Montpellier kutsuu

Esperanton maailmankongressi (83-a UK) järjestetään Etelä-Ranskassa, Montpellier-nimisessä kaupungissa 1.8.-8.8.1998. Sokeain kongressi on edeltävällä viikolla Bordeaux'ssa, länsirannikolla.

Unua Bulteno on ilmestynyt ja kongressin järjestäjiltä on saatu ennakkotietoja majoitushinnoista. Yhden hengen huoneiden hinnat ovat 290-700 Ranskan frangia (FRF), esim. hotelli Ibis: yhden hengen huone 290 FRF/yö ja kahden hengen huone 340 FRF/yö. Aamiainen sisältyy hintaan. Opiskelija-asuntolassa yhden hengen huone n. 350 FRF/viikko. Paikallisten järjestäjien kautta kirjallisesti varattuna yhden hengen huone 120 FRF/yö. Varaus on tehtävä viimeistään huhtikuussa ja maksettava ennakkoon 150 FRF. Hotelli on kaupungin keskustassa, viiden minuutin kävelymatkan päässä kongressipaikasta. Ranskalainen tarjous: viikon kotimajoitus aterioineen (aamiainen ja päivällinen) 840 FRF. Majoitusmahdollisuudet varausmenettelyineen esitellään ensi vuoden puolella ilmestyvässä Dua Bultenossa.

Kiinnostaako lähteä Montpellierin ja vieraila muissakin kohteissa? Someron syyspäivillä sovittiin, että matkasta kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä minuun. Tässä yhteystiedot: Ritva Sabelli, Pietarinkatu 10 D 27, 00140 HELSINKI, fax (k) (09) 660 651, puh. k. (09) 635 902, sähköposti: <ritva.sabelli@sfs.fi>.

Helsingistä on päivittäin lentoja Pariisiin ja sieltä Montpellierin. Yksittäismatkustajan lento Hki-Pariisi-Montpel-

lier-Hki maksaa nykyhinnaston mukaan veroineen 2 932 mk. Toinen vaihtoehto on ostaa vain lennot Pariisiin ja jatkaa sieltä eteenpäin junalla (Montpellieriin 746 km). Matkan varrella pitää vaihtaa junia. Menolippu (II luokka) maksaa 363 mk + mahd. paikkalippu (TGV-junissa pakollinen). Tämä vaihtoehto voisi tulla kyseeseen varsinkin isomman ryhmän kohdalla. Pariisiin löytyy lentopaikkatarjontaa useilla lentoyhtiöillä, joten ryhmähintoja olisi huomattavasti helpompi neuvotella.

Seuramatkatoimistojen kautta on mahdollista ostaa pelkkiä lentoja ja järjestää siirtymämatkat ja oleskelut erikseen. Esimerkiksi viime kesän hinnastojen mukaan Tjäreborg ja Finnmatkat tarjosivat n. 2 000 mk hintaan kahden viikon lentoja Barcelonaan ja Nizzaan. Espanjan puolella järjestyyneen ohjelmaa paikallisten esperantistienkin välityksellä; ranskalaiset ovat tietysti kaikki kiinni kongressijärjestelyissä.

Jatkoneuvotteluja varten on tarpeen tietää, mihin on kiinnostusta (matkan kesto, kohteet).

Ritva Sabelli

Korespondi deziras

23-jara studento el Turkio. Li amas montojn kaj naturon. Unua kontakto per ret-poŝto, poste en helikopoŝto.

Savas Sayinnaci cakir mah. 12. sok. 15./406450 dikmen, Ankara, Turkey.

<e068303@orca.cc.metu.edu.tr>

(musa tokmak)

Estraro kunvenis

Estraro de EAF kunvenis la 13-an de septembro 1997 en sporta instituto de Eerikkilä, Tammela. Ĉeestis ĉiuj estraranoj krom Matti Lahtinen kaj Tuula Virolainen. La kunveno daŭris 40 minutojn.

La estraro konstatis, ke okazis La nokto de artoj en Helsinki la 28-an de aŭgusto. En la Vespero de poemoj en la nova oficejo la etoso estis bona kaj la aranĝo havis ĉ. 20 partoprenantojn, inter ili kelkaj eksteruloj.

Heta kesälä informis, ke la konto 'Linja' estas nuligita kaj la resto de la deponita mono ĝirita al la kontoj de EAF (3/5) kaj Esperantoklubo de Helsinki (2/5).

La kasisto Antti Mikkola faris klarigon pri nefermitaj pagoaferoj listigitaj en la bilanco de la jaro 1996. La estraro akceptis la proponon de la kasisto pri traktado.

La estraro akceptis la proponon de la kasisto Antti Mikkola pri asekuro por la nova oficejo kaj la stokitaj materialoj en Invalidisäätiö.

La estraro konstatis, ke letero pri translokiĝo de la oficejo kaj plifortigota kunlaboro estis sendita al la kluboj. La letero enhavis ankaŭ liston de klubaj funkciuloj por kontrolo, liston de konataj retpoŝtaj adresoj de esperantistoj kaj informoj pri Montpellier, la kongresa urbo en 1998.

La estraro decidis, ke la Vintraj tagoj 1998 en Kuopio okazos 21.-22.2.1998.

La prezidanto informis, ke la prezo de 15.000 mk estis interkonsentita kun Pekka Heija por aĉeto de la restanta stoko de la libroj Jen nia mondo I kaj II kaj respektivaj kasedoj. kaj la librojn kaj la kasedojn la asocio vendos per poa prezo de 50 mk.

La sekva kunsido estos planadkunsido en Tampere la 15-an de novembro je 11.00. La sekva estrara kunsido okazos la saman tagon.

Estis konstatite, ke Revuo Esperanto de

UEA malbone raportis pri la aĉeto de la oficejoj en Finnlando, tiel ke la aĉeton de la oficejo de EAF ebligis la testamento de Aino kaj Ahto Linja kaj ne la kongresa gajno.

Klubvesperoj de la Esperantosocieto Antaŭen

En la klubejo NESTO, Satakunnankatu 30 C 6, en la dua etaĝo. La vesperoj okazos lunde kaj komenciĝos je la 17-a.

La pordoj fermas aŭtomate precize je la 17-a, tial bv. veni iomete frue. Ni deĵoras ĉ. 15 minutojn. En klubvesperoj ni servas nun kafon aŭ teon, kostas minimume 5 FIM.

10.11. Novembra vespero: Oni konatiĝos kun libro- kaj gazetkolektoj de Nesto.

24.11. Elektokunveno. Ni faros agadplanon por la jaro 1998 kaj elektos oficistojn por la societo. Membro, venu influi agadon de Antaŭen.

15.12 Decembra vespero. Zamenhof-festo kaj Juleto.

Jyväskylä kerhon ohjelmaa

Kokoonnumme sunnuntaisin Sepänaukion vapaa-aikakeskuksen (Kyllikinkatu 1, Harjun itäpäässä, Keski-Suomen ammattioppilaitosta vastapäätä) toisen kerroksen huoneessa Happi.

15.–16.11. Esperanton viikonloppukurssi (aloittelijoille).

30.11. (klo 14.00) Esperanton keskustelupiiri.

14.12. Kerhon osasto Järjestöjen joulumessuilla (Hipposhalli).

Esperanto-klubo de Helsinki.

La nova oficejo: Siltasaarenkatu 15 C 65

18.11. Kluba kunveno en la oficejo ekde la 18-a horo. Temo anoncota.

22. - 23.11. Daŭriga sesio de la kurso por komencantoj (en Stoa, Itäkeskus).

15.12. Tago de la esperanta libro (kaj kristnaska festeto), en la oficejo ekde la 18-a horo.

Esperanto-societo en Turku

Novembra kunveno

La novembra kunveno okazos en la Blua Salono (Malnova urbodomo) la 16-an de novembro je la horo 14.00 kun kafo kaj kukoj. Ni ludos kaj kantos, aŭskultos muzikon kaj sonbendojn, diskutos, babilos ĉiuj kune. Nia kara lingvo estos en la mezpunkto: ni plifortigos niajn gramatikajn sciojn kun helpo de pli saĝaj samklubanoj, ni interŝanĝos ideojn kiel evolui la societon kaj ni uzas nian lingvon en ludoj kaj kantoj. Venu multnombre! Ni faru kune interesan posttagmezon.

Kristnaska festo

Lastjare ni al kutimiĝis al la kristnaska festo tuj antaŭ la kristnaska semajno. Ankaŭ ĉi-jare ni renkontos tiam: Blua Salono atendas nin la 20-an de decembro je la horo 14.00 kun kristnaska atmosfero.

Cafetori renkontiĝoj

Niaj merkredaj renkontiĝoj en kafejo *Cafetori* estis multnombre vizitataj dum la pasinta tempo. Statistikoj havebla en la verda dokumentujo en la kafejo. Ni babilos ĉiumerkrede inter la horo 17.00 kaj 17.45 kun amikoj, renkontas gastojn kaj aŭdas novaĵojn (kaj klaĉojn) pri Esperantujo. Bonvenon!

Muut lehdet

Somero-lehdessä oli perjantaina 12. syyskuuta pääkirjoitus ”Esperanto esillä”. Jutussa todetaan: ”Somerolla on esperanton harrastus hiipunut. Osaajia löytyy, mutta uusia harrastajia syntyy täälläkin vain sattuman kautta”. Pääkirjoituksessa mainitaan myös Kiiruun tilan uumenissa oleva laaja Joel Vilkin keräämien esperantokirjojen kokoelma, jonka järjestämisestä ja hyödyntämisestä kulttuuritekona kirjoittaja toivoo.

Sunnuntaina 21.9.97 oli **Oulu-lehdessä** kuvallinen Oulun esperantoharrastusta esittelevä juttu ”Esperanto elää Oulusakin”. Toimittajat olivat haastatelleet Aira ja Erkki Röntystä sekä Allan Mehtosta saadakseen selville esperanton salaisuuden: väännettyä espanjaa, jotakin kummallista suomensukuista murretta, siansaksaa vaiko kontinkieltä. Jutussa sanotaan: ”Esperantolehden teksteistä saattaa saada hiukkasen selvää aivan ummikkokin” ja sitten luetellaan esimerkkejä sanoista, jotka ovat tuttuja muistakin kielistä.

Ilustris: Nadia Nefyodova, Rusio

Speakez-vous el europanto? C'est mucho fun!

Sub tiu titolo aperis artikolo en *The Sunday Telegraph*, kiu, francigite, publikigis en *Courrier International* de la 4-a de septembro 1997 (n-ro 357, p. 35). Temas pri ŝerce elpensita lingvo, miksaĵo el la diversaj lingvoj parolataj en la eŭropa brusela burokrataro. La ŝercon iniciatis Diego Marani, itala tradukisto deĵoranta ĉe la Europa Ministra Konsilio, kiu publikigis kelkajn specimenojn en la belga gazeto *Le Soir*. Fine de aŭgusto li komencis publikigi novelojn en europanto en la belga semajna gazeto *Le Soir illustre*, kaj ankaŭ kurso komencis aperi.

Kvankam ĉi-lastaj faktoj povus indiki, ke Diego Marani komencas preni sin serioze, la afero restas ŝerco, kiu amuzas multajn bruselanojn, homojn ĝenerale havantajn ian bazan scipovon de la ĉefaj eŭropaj lingvoj kaj do senpene kompreneblajn frazojn kiel *Maybe trinque tu etwas? No? Dommagio! Was nome tich?* (“Eble vi trinkos ion? Ne? Bedaŭrinde! Kio estas via nomo?”).

Laŭ la artikolo en *Sunday Telegraph*, la apero de europanto estis rigardata kiel atako fare de la esperantistoj. Se tiel estus, oni povus bedaŭri tiun reagon, ĉar ĝi rivelus mankon de humursento kaj nekomprenon pri la psikologia aspekto de la fenomeno.

Fakte, europanto faras al ni grandegan servon. La malfacileco progresigi akcepton de Esperanto ja grandparte ŝuldiĝas al psikologia rezisto, bazita sur antaŭjuĝaj rezonoj kiel “Lingvo elpensita de unu homo ne povas funkcii”, “Miksaĵo

ne havas valoron”, “Ne eblas ridi kaj ŝerci en artefarita lingvo”, ktp. Nu, europanto atakas tre konkrete tiujn ideojn. Ĝi adaptas la mensojn al la ideo, ke io miksa, iniciatita de unu homo, povas funkcii kaj eĉ havi amuzan aspekton. Krome, la finaĵo **-anto** en *europanto* estas agnosko pri la ekzisto kaj funkciado de nia lingvo.

En individua psikoterapio, kiam rezisto komencas ŝanceliĝi, tre ofte aperas tiaj kompromisaj pseŭdosolvoj, kies funkcio ŝajne estas laŭgrade prepari la menson al radika ŝanĝo de io ĝis tiam netuŝebla. Simile, oni povas vidi en la apero de europanto transiran etapon inter la babelaj sistemo nuntempa kaj la vera solvo, la nia. La artikolo en *Courrier International* finiĝas per frazo, kiu povas faciligi al la legantoj pripensadon pri la solvo Esperanto, nome: “Europa Unio elspezas pli ol 3 miliardojn da francaj frankoj jare por traduki kaj interpreti en la dek unu oficialajn lingvojn; tiu sumo ŝpariĝus, se ni ĉiuj parolus europanton”. Sufiĉas, en tia propono, legi **esper** anstataŭ **europ** por pasi de la transira mensa sinteno, pure ŝerca, al serioza kaj saĝa konsiderado.

Ni ne ataku europanton, sed preparolu ĝin kiel pruvon pri la graveco de la problemo kaj nekonscian intuicion pri la vojo sekvinda.

Claude Piron

Sekvas la teksto de Diego Marani el *Le Soir Illustré* de 15 oktobro:

De Europanto brikopolitik

De belgica weg por un efficace sterilisazie programma

After el success des sterilisazie programma in Swede und Swissa, Belgica aussi envisaggia uno adhoc sterilisazie programma te adopte om eine meliore societate te create waar solamente los beste humanos survive und tramande eine gezonde espece naar el future.

Eine novo ministerio van Ponderate Sterilizatie, Evirazie und Opera Canto zal created esse.

Als radicale sterilisazie metodo, el novo ministerio envisaggia de Anderlechtse Evirazie Systema qui consiste in eine shoot between la legs bij onze nazionale footballero Enzo Scifo. Consequentemente, deze ministerio sich occupe also van eine speciale schola de canto por eunuquos opera singers. Aber tambien unu soft evirazie systema zal employed esse, absoluut indolor. For de hommes, el zal consiste en eine sejour van tres dags in una abusiva wallonische dechertos decharge. For de femmes, eine foto van De Haene que sunbathe naked op la plage is enough.

Er esse tambien forevisto unu speciale programma van temporaire sterilisazie. Danke aan el programma "Sirocco", tu kan tres oder six monthes sterile permene zonder compromettere por altime teine feconditeit.

Om el politiko recambio te facilite, al proporzionaliter de electorato van chaque partido politico sterilizado esse, excepte por los sozialistos, perque er esse keine necessitate;

Om de linguistica polemica te helpe te solve, zallen todos los Fouroneses sterilizados esse. Jose Happart tambien, aber only durante de electorale campagna;

Todos los Abbés zallen sterilizado esse, porque algunos ne esse mucho katoliques;

Le cat des maines neibor zal sterilizado esse, aber ne lui tell pas que dat was meine idea;

Ichzelf zal sterilizado esse, porque meine frau altime dixit que eine andere no could supperte!

Diego Marani

Korespondi deziras

S-ro Hans Bakker el Nederlando anoncas, ke li ofte ricevas korespondpetojn el Afriko. Ne estas facile por afrikanoj vojaĝi, kaj tial longdaŭra korespondado estas unu el la malmultaj manieroj de uzi Esperanton. S-ro Bakker havas ĉi tie unu el la korespondpetantoj, nome Christian A. Fabossou el la Respubliko de Benino. Li estas 30-jara instruisto en liceo. Li estas fraŭlo, kaj li esperas trovi edzinon en Esperantio. Interesantoj turnu rekte al **Fabossou Christian A.** s/c Fabossou Basile, 01 B.P 33, Cotonou, Rep. du Benin. Hans Bakker daŭras, ke li havas liston kun dekoj da nomoj de korespondpetantoj en la tuta kontinento. S-ro Bakker estas preta ankaŭ sendi broŝureton "Agi en Eksterafrikujo", senpage al interesantoj. La adreso de S-ro Bakker estas: **H. Bakker**, Kastelenstraat 231, NL-1082 EG Amsterdam, Nederlando.

47-jara s-ino de la landlimo de Rumanio en Hungario. Hobbies legadon, trikadon, kroĉetadon, brodadon kaj kolektadon de poŝtkartoj. Serĉas korespondamikon, kiu certe respondos. S-ino **Elizabet Enyedi**, HU-5720 Sarkad, Banat u. 42. Hungario.

Päiväkirja sinisestä seikkailusta

Maanantai 30.6.

Mikä ihana, kaunis kesäaamu aloittikaan lomani ensimmäisen päivän! Jo kahdeksalta aamulla olin Marjatta Niemen luona, josta jatkoimme matkaa autolla Jyväskylään. Olimme ilmoittautuneet Jyväskylän kesäyliopiston esperanton kielen opintoviikolle, jonka ulkoiset puitteet tarjosi Jyväskylän kristillinen kansanopisto. Marjatta osallistui jatkokurssille ja minä olin vihdoinkin päättänyt keskittyä opiskelemaan kielen alkeita. Matka Hämeenlinnasta Jyväskylään sujui mukavasti jutellessa ja kuunnellessa *Jen Nia Mondo* -itseopiskelukurssin kasettia. Ymmärsin sanan sieltä toisen täältä – jospa voisinkin ymmärtää kaiken vaivattomasti!

Kurssipaikka löytyi suhteellinen kivuttomasti kartan mukaan. Ilmoittautumisen jälkeen meidät ohjattiin eri rakennuksessa olevaan huoneeseen. Helteisen ajomatkan jälkeen (lämpöä oli 26°C!!) oli ihanaa levähtää hetki miellyttävän viileässä huoneessa ja oikaista vartensa mukavalle vuoteelle.

Ehdimme ajoissa kurssin avaustilaisuuteen. Kesäyliopiston toimistoväki esittäytyi, myös järjestävän Esperanto-seuran henkilöt sekä opettajat ja opiskelijat. Seija Kettunen ja Terttu Tyynelä käänsivät kaiken joustavasti esperantoksi! Ilmeni, että alkeiskurssilla oli vain kolme oppilasta: Sirkka Toivola Pieksämäeltä, Tiina Puustinen Vaajakoskelta ja minä. Saisimme todellisen tehokurssin!! Jatkokurssilla ja opintopiirissä (keskustelutaso) oppilaita oli enemmän. Opettajat mukaanlukien meitä oli yhteensä 18 henkilöä. Alkeiskurssilla opetti Raita Pyhälä ja muilla kursseilla argentiinalainen Atilio Orellana Rojas. Opintoviikon teemana oli vesi – siitä nimitys *Blua Aventuro* eli Sininen Seikkailu. Alkuesittelyjen jälkeen söimme lounaan opiston ruokasalissa. Ruoka maistui verrattomalta, oli paljon kasviksia ja erityisruokavaliot oli otettu huomioon. Jälkiruoka oli viedä kielen.

Vatsat täytettyämme jakaannuimme opintoryhmiin. Raita Pyhälän opastuksella Sirkka, Tiina ja minä pääsimme alkeissa mukavaan vauhtiin. Saimme tietää esperanto-kielen synnystä ja

historiasta. Harjoittelimme erilaisia kysymyksiä ja vastauksia ilman kirjan apua. Vaikka jo aikaisemmin olen yrittänyt opiskella arkipäivän sanontoja, niin silti olen epävarma sanoista ja niiden ääntämisestä. Harjoittelimme esineiden ja maiden nimiä, numeroita, värejä jne. Raita käytti hyväksi kaikkea luokassa näkyvää! Hänellä oli myös suurikokoisia kuvia ja jopa muovinen puhallettava maapallo. Opiskelun keskeytti ilta-päiväkahvi, jonka jälkeen jatkoimme aina puoli viiteen asti. Kertasimme ja toistimme, kysyimme ja vastasimme. Minua kiukutti, että ruotsin- ja englanninkieliset sanat aika ajoin ryntäsivät mieleeni ennen esperanto-sanoja. Tiesin toki, että tämä johtuu kielen käyttämättömyydestä – nyt haluan ajatella, puhua ja kirjoittaa esperantoa.

Alkuillasta oli ohjelmassa tutustumissoutelu Jyväsjärvellä. En ollut koskaan aikaisemmin soutanut kirkkoveneellä, joten tämä tuntui tosi mukavalta. Kirkkoveneessä kaksi henkilöä istuu rinnakkain penkillä ja kumpikin soutaa omalla airollaan. Yksi airopari saa näin kahden ihmisen voiman. Aluksi me haparoimme ja totutelimme katsomaan ensimmäisen airoparin tahtipisteitä, sillä meidän tuli soutaa tahdissa niiden kanssa. Kirkkoveneemme soljui eteenpäin lämpimässä illassa. Veneen kokassa istuva matkajohtajamme huomautti, että opimme nopeasti oikean tahdin. Paluumatkalla vauhti kiihtyikin mukavasti. Veneessä puhuttiin koko ajan esperantoa. Olisin niin mielelläni osallistunut keskusteluun, mutta taitoni riitti vain muutamiin yksinkertaisiin lauseisiin.

Tunnin pituisen souturetken ja iltapalan jälkeen vietimme tutustumisiltaa opiskelija-asuntolan suuressa olotilassa. Saimme juotavaksi vettä kolmesta numeroidusta vesikannusta. Tehtävämme oli antaa ääni parhaimmalle vedelle. Minä annoin ääneni vedelle, joka tuoksui raikkaimmalta. Myöhemmin tämä selvisi voittajaksi – eikä syyttä, sillä se oli lähdevettä. Tosin tavallinen vesijohtovesi ja myös mineraalivesi saivat ääniä. Illan viimeisenä tehtävänä oli veistää kaarnalaiva. Saimme kaarnapalan sekä muuta

oheismateriaalia. Veistin tietääkseni elämäni ensimmäistä kaarnalaivaa ulkona pihalla, jossa itikat yrittivät keskeyttää puuhani. Veistotyö oli hieman outoa, mutta purjeiden muotoiluun käy-
tin sitten viimeisen tarmoni. Nukkumatti odotti jo nurkan takana, joten pitkiä keskusteluja päivän tapahtumista emme Marjatan kanssa ehtineet käydä ennen uneen vaipumista.

Tiistai 1.7.

Ennen aamiaista kävin uimassa opiston saunasaston uima-altaassa, jonka vesi oli riittävän kylmä karistamaan unet silmistäni. Aamiaiselle mennessäni aamutervehdys *Bonan matenon* tuli sujuvasti. Yritin kuunnella tarkkaavaisesti muiden kurssilaisten keskustelua. Toinen opiskelupäivä alkoi kirjallisella kertauksella. Oli mukava huomata, että mieleen oli sittenkin jäänyt kaikenlaista. Opiskelimme aamupäivällä kolme tuntia. Nyt käytimme myös kirjaa *Jen Nia Mondo I*, jota luimme vuorotellen. Harjoittelimme yhä uudelleen oikeaa ääntämistä. Mukaan tuli myös kielioppia. Miten selkeää onkaan verbin taivutus! Ja kuinka yhdestä pääsanasta voi muodostaa monta uutta sanaa! Tiedän kuitenkin, että ”palikoiden” sijoittelu vaatii runsaasti harjoitusta.

Kolme tuntia meni ihan huomaamatta, oli lounastauon aika. Päätalon aulan pöydälle oli asetettu eilen illalla tekemämme kaarnalaivat numeroituna – saimme äänestää parhaita laivaa. Maittavan lounaan jälkeen kävelin Marjatan kanssa läheiseen postiin lähettämään postikortit kotiväelle. Ostoskeskuksen lämpömittari näytti 30°C. Helteen kyllä tunsi ihollaan! Iltapäiväkahvin jälkeen kokoontuimme kaikki yhteen luokkaan katsomaan videota ja kuuntelemaan Atilion kertovan kotimaastaan ja erityisesti Patagonian järvistä. Ihmeellistä, miten hyvin me alkeiskurssilaisetkin pystyimme seuraamaan esitystä ilman tulkkausta. Esityksen jälkeen lähdimme kaikki ensin autoilla Jyväskylän keskustaan, josta kävelimme Tourujoen laakson luontopolulle. Uskomatonta, että aivan kaupungin keskustassa on ihana vajaan kilometrin pituinen luontopolku! Terttu ja Seija selostivat esperantoksi ja suomeksi paikan historiaa. Tourujoen uomassa vettä virtasi aikoinaan vuolaasti ja sinne lasket-

tiin myös tehtaan jätevedet. Kävelin luontopolun pitkospuita pitkin hiljaisena ja ajattelin, mitä kaikkea ihminen teoillaan voikaan saada aikaan. Onneksi tajuamme tänä päivänä puhtaan veden arvon!

Jatkoimme autoilla matkaa Kiviniemeen, joka on mukavan tuntuinen paikka hieman Jyväskylän keskuksen ulkopuolella. Tuskin koskaan muistin nauttineeni uimisesta niin paljon kuin juuri täällä noustuani autosta märkänä hiestä ja päästessäni veteen, jonka lämpötila vesimittarin mukaan oli 26°C! Kiviniemen viihtyisässä ympäristössä meitä kestitsivät Aino ja Pentti Makkonen. Ilta sujui leppoisasti vapaan seurustelun merkeissä. Juotiin pullakahvit, saunottiin ja uitiin. Kuunneltiin pelimannimusiikkia, laulettiin, paistettiin makkaraa ja muurinpohjalettuja. Atiliolle ilta oli varmaan elämys, ja Seija ojensikin hänelle ansaitusti saunadiplomin. Esperanto yhdisti meitä eri kansallisuuksia olevia ihmisiä. Ajattelin mielessäni, että tämän kielen olin halunnut oppia jo kauan, kauan sitten!

Keskiviikko 2.7.

Aamu enteili kuumaa päivää, uinti viilensi oloani mukavasti. Aamiaisen jälkeen seurasi jälleen opiskelua. Kirjallisen kertauksen jälkeen luimme itseopiskeluun suunniteltua kirjaa *Saluton!* (Audrey Childs-Mee). Kirja vaikutti hyvältä, sillä tekstiä selvensivät mukavat ja havainnolliset kuvat. Kertasimme ja harjoittelimme yhä oikeaa ääntämistä, painotusta, pääsanana muuttamista sekä kysymyksiä ja vastauksia. En enää sekoita numeroita neljä ja viisi! Lounastauolla oli mukavaa osallistua keskusteluun, vaikkakin yksinkertaisella tavalla.

Ostoskeskuksen lämpömittari näytti 32°C! Ajoimme koko ryhmä iltapäiväkahvin jälkeen bussilla keskustaan ja menimme tutustumaan Jyväskylän yliopiston luonnontieteelliseen museoon. Ilmeisesti Kari Kettunen oli käynyt etukäteen museossa ja merkinnyt eräitä eläimiä numeroilla. Saimme tehtävälaput, joihin numeron kohdalle piti kirjoittaa kyseisen eläimen nimi joko suomeksi tai esperantoksi. Ei tämäkään tehtävä aivan helppo ollut. Sanakirjassani muikku ja siika on nimetty samalla nimellä (*koregono*). Mutta koska muikku on pienempi kuin siika,

Pola Radio aŭdeblas en Interreto

De la 20a de oktobro 1997 Pola Radio ĉiutage aŭdigas 4-minutan programeron en E-o per la reto. Ĉi tiu nova iniciato ebligas la aŭskultadon de ĉi tiu E-informservo en la tuta mondo je kioma ajn horo tage aŭ nokte.

Ni petas vaste diskonigi la novan iniciaton. De la reagoj de niaj ret-aŭskultantoj dependos, ĉu de la 1-a de januaro 1998 komenciĝos aŭ ne komenciĝos plena duonhora radioelsendo de Pola Radio en E-o pere de la reto.

Do, Pola Radio petas, ke oni sendu al la adreso: <pettyn@radio.com.pl> respondojn al la demandoj:

– Kion vi pensas pri la signifo de la nova iniciato de Pola Radio por la globalkala informado? (Tute aparte konsidere al la fakto ke Pollando estas la naskiĝlando de Ludoviko Zamenhof)

– Kion vi pensas pri la longeco de ĉi tiu nuna 4-minuta programero de Pola Radio en E-o? Kion vi opinias pri eventuale plilongigo? Se jes, kiaspecajn programerojn vi dezirus aŭskulti en tiu plilongigota programero (radioelsendo) en E-o?

– Kion pri Pollando vi dezirus ekscii per la E-elsendoj de Pola Radio? (prezentu, se vi deziras, iujn tute konkretajn temojn)

– Kion vi opinias pri la nuna stato de la informado pri Pollando en via lando? Ĉu ĝi estas kontentiga aŭ ne? Kian rolon en tia informado povus ludi la plivastigitaj E-elsendoj de Pola Radio en la reto?

La respondoj al la menciitaj demandoj povas influi eventualan decidon pri la plilongigo de la ret-elsendo.

Esperante, ke ĉiuj kiuj interesiĝas pri la reto kaj E-o kontribuos al la kolektado de opini-esprimoj – ni finas kaj invitas ĉiujn respondi kiel eble plej baldaŭ.

Bonan ret-aŭdeblecon deziras al vi –

*Andrzej Pettyn,
estro de la E-Redakcio de Pola Radio*

La adreso de la reta 4-minuta radioelsendo en E-o estas jena:

<http://www.wrn.org/stations/poland.html>

---

voisiko se olla *koregoneto* (-et- = pienentää)? Huomasin, että museossa oli myytävänä myös niittykukkien siemeniä. Ostimme niitä Marjatan kanssa tuliaisiksi Hämeenlinnalaisille esperanto-ystävättärillemme. Mitähän nämä kukat ovat esperantoksi? Kävelimme keskustassa ja hiljalleen opistoon asti. Mahtava helle, mutta huonemme oli jälleen sopivan viileä.

Siniseen seikkailuun sopi hyvin laivaristeily Päijänteellä, joka alkoi satamasta klo 20.00 m/s Suomettarella. Kolmituntisen risteilyn aikana lämpimässä kuulaassa illassa suomalainen suvi- maisema näytti parhaat puolensa. Oli mielenkiintoista kuulla kurssitovereitten kertovan toimintaan ja esperanto-historiaan.

*Kati Lindell
(daŭrigota)*

Nur unu eraro, diris Setälä

Arvikolo vojaĝis hejmen el skolta tendaro. Tio okazis en la fino de la monato junio en 1938. En la stacidomo de Riihimäki oni devis atendi la trajnon por Helsinki, kaj tempo abundis. Tiutempe la trajnoj ne estis tiel oftaj kiel hodiaŭ. La konstruaĵo de la stacidomo estis tute nova, kaj mirinde pura kaj moderna. Tie estis ankaŭ bonega restoracio, en kiu juna Arvikolo – kiu tiam ankoraŭ ne estis Arvikolo – volis trinki freŝigan sodakvon. En kinejoj oni jam tiam vidis pleje amerikajn filmojn, en kiuj tre ofte oni prenis viskion. Preskaŭ ĉiam la detektivoj kaj aliaj filmaj herooj trinkis tiun mirindan trinkaĵon. Oni ĝin eĉ prononcis tiel, nu, elegante. Ŝajnis ankaŭ, ke la ordinaraĵoj viroj ne sciis, kiamaniere oni bele kaj internacie ordonas la malfortan version de la miriga amerika nektaro. Do, kuraĝe la juna vojaĝulo ordonis botelon da ŭiski-akvo. Sed la vendistino ne komprenis, oni devis montri la botelon. Ho, vichy-akvon volis la bubo. La afero estis iel miriga. Pli ĝi fariĝis miriga, ĉar la abomena trinkaĵo vere malbone gustis. Estis eraro. Nur tre malmulte konsumiĝis.

Poste restis tempo legi afiŝojn, kiuj estis fiksitaj en la muron de la stacidoma restoracio. Interesa estis mallonga teksto, presita en iu nekonata lingvo, tiel, ke ne eĉ vagan ideon oni havis pri la enhavo. Unu vorto estis, en la rubriko, presita per dikaj literoj. La vorto estis **Esperanto**. Ie oni antaŭe aŭdis tiun vorton. Interese, pri tiu afero oni devas demandi, patro aŭ patrino certe kapablas rakonti pri la stranga, sed interesa vorto. Estis preskaŭ certe, ke aŭ unu aŭ alia el ili rakontis pri la

afero, kiu strange tiklis la scivolemon, kaj kaŝiĝis malantaŭ la stranga gloso.

Intertempe alvenis trajno de oriento. Kia surprizo, la patro de Arvikolo – kiu jam ne estis Arvikolo – venis por manĝi en la restoracio. Ĝoja estis la renkontiĝo. La patro sugestis, ke ambaŭ prenu ion por manĝi. Arvikolo havis liberan elekton, patro mem decidis preni buterpanon kun salmo, kaj bieron. Li sugestis la samon por la filo, tamen kun lakto, sed Arvikolo volis manĝi ringoforman sukeran bulkon, kun citrona sodakvo (hodiaŭ oni nomas tiaspecan trinkaĵon ekz. Sprite.) Vere bongustis la bona fluidaĵo, post la traŭmatika eksperimento kun la ŭiski-akvo. Sed poste oni multfoje pensis, ke la buterpano kun salmo vere estus estinta pli bona solvo. Nun plenkreska kaj jam multon vidinta Arvikolo multfoje pensis, kiel infano povas elekti, tiamaniere, infanece.

Arvikolo kutimis fari longajn, spekulativajn interparolojn kun Vilho Setälä. Arvikolo mem konsideris iom gravaj la du erarojn, elekton de vichy-akvo, kaj la ne-elekton de la buterpano kun salmo. Nur unu eraro, diris Setälä. La elektita trinkaĵo eble malbone gustis, sed estis tamen uzebla, kaj troa sukero ĉiam estas malutila. Sed estus estinta eraro elekti la salmon. Tiel diris Setälä, vegetarano. Nu, ankoraŭ hodiaŭ Arvikolo pente pensas pri la perdita buterpano. Sed la interesiĝo pri Esperanto tute ne estis eraro. Diris Setälä. Kaj Arvikolo samopinias. Kion diris la patro aŭ patrino Arvikolo pri la stranga vorto? Restu por alia fojo.

Arvikolo

Palautusosoite: Esperantoliitto
Siltasaarencatu 15 C 65, 00530 Helsinki

Esperantotraktori

Maailman ensimmäinen Esperanto-traktori kuvattiin 10.7.97 Iisalmessa. Tuliterä, suomalainen Valmet on juuri oikeanvärinen vihreä ja konepellissä komeilee jo tehtaalla maalattu omistajan valitsema nimi: Feliço. Ranskalainen Robert Pontnan oli todistamassa tätä harvinaista tapausta.

Kimmo Hakala

Seuraava numero ♦ Venonta Numero

Seuraava numero ilmestyy joulukuussa. Jutut 30.11. mennessä Aimo Rantaselle, PL 2, 40801 Vaajakoski, puh. (014) 261 438. Venonta numero aperos en decembro. Sendu la artikolojn ĝis la 30-a de novembro al Aimo Rantanen, PL 2, FIN-40801 Vaajakoski, tel. (014) 261 438.